

Miljøministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Den 7. september 2022
Sagsnummer: 2021-1298
MIM 95-22

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat vedr. henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en international aftale om plastikforurening.

Med venlig hilsen

Lea Wermelin / Henrik Hedeman Olsen

Den 6. september 2022
MIM 95 - 22

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en international aftale om plastikforurening

KOM (2022) 342 final

Resumé

De Forenede Nationers Miljøforsamling (UNEA) vedtog på sit femte møde, der fandt sted fra den 28. februar til den 2. marts 2022, resolutionen "End plastic pollution: Towards an international legally binding instrument" (resolution 5/14), med hvilken der nedsættes en mellemstatslig forhandlingskomité, som skal forhandle en ny international juridisk bindende aftale om plastikforurening. Resolutionen giver forhandlingskomiteén mandat til at forhandle en global multilateral aftale om bekæmpelse af plastikforurening. Aftalen skal omfatte foranstaltninger i hele plastlivscyklussen, herunder produktdesign, produktion, forbrug, anvendelse og forsvarlig håndtering af plastaffald.

Kommissionen har den 12. juli 2022 sendt en henstilling med henblik på bemyndigelse til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om den kommende internationale aftale om plastikforurening.

I bilaget til henstillingen foreslår Kommissionen en række mål og principper for Unionens position i de kommende forhandlinger, såkaldte forhandlingsdirektiver. Kommissionen lægger op til en juridisk bindende international aftale, som indeholder både bindende og ikke-bindende bestemmelser, som skal sikre en reduktion i plastikforurening og øge den overordnede bæredygtighed og cirkularitet for plastik ud fra et livscyklusperspektiv. Kommissionen foreslår, at forpligtelserne udformes gennem en række generelle målsætninger og principper, og, hvor det er relevant, mål, for fremme af bæredygtig og cirkulær produktion og forbrug samt affaldshåndtering af plastik. Formålet er at beskytte, genoprette og fremme bæredygtig anvendelse af terrestriske og marine økosystemer, at bevare og på bæredygtig vis anvende oceaner, have og marine ressourcer til bæredygtig udvikling, og at reducere emissionerne af drivhusgasser i forbindelse med plastik. Endelig skal aftalen sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre, herunder bæredygtige niveauer for produktion og forbrug af plastik og forbud mod eller udfasning af materialer og produkter.

Henstillingen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Regeringen er positiv over for Kommissionens henstilling om bemyndigelse til, på Den Europæiske Unions vegne, at indlede forhandlinger om en international aftale om plastikforurening, og understreger behovet for global handling for at begrænse og håndtere de store globale miljø- og klimaudfordringer, som plastikforureningen medfører. Regeringen fremhæver nødvendigheden af, at aftalen er juridisk bindende, og lægger vægt på, at forpligtelserne bør omfatte en række fælles, generelle formål, principper og, hvor det er relevant, konkrete kvantitative mål. Regeringen er enig i, at hvis aftalen skal bidrage til både miljø- og klimagevinster, skal der fokus på omstillingen til en cirkulær plastikøkonomi, hvor plastikmaterialer og –produkter holdes i det økonomiske kredsløb med den højest mulige værdi længst muligt, og på at beskytte både miljøet og menneskers sundhed. Konkret bør aftalen fokusere på at forebygge forurening, at reducere brugen af unødvendig plastik, at tilskynde til genbrug og genanvendelse af plastikprodukter, at mindske forbrænding samt stoppe deponering af plastaffald. Endeligt bør aftalen omfatte tiltag til at håndtere den eksisterende plastikforurening til lands og havs.

Baggrund

Der findes allerede flere nationale og regionale initiativer til bekæmpelse af plastikforurening, herunder plastikforurening i havene, men de har vist sig ikke at være tilstrækkelige til at imødegå den store globale udfordring med plastikforurening. En åben ad hoc-arbejdsgruppe om havaffald og mikroplast, der blev nedsat på tredje møde af de Forenede Nationers Miljøforsamling (UNEA) ved resolution UNEP/EA.3/7 med titlen "Marine Litter and Microplastic", pegede i november 2020 på, at en global aftale om plastik ville være en vigtig indsatsmulighed som reaktion på den globale plastkrise. Som en opfølgning på dette, vedtog UNEA på sit femte møde i marts 2022 resolution 5/14 "End Plastic Pollution: Towards an international legally binding instrument", som indeholdt et mandat til forhandlinger i en mellemstatslig forhandlingskomité om en juridisk bindende aftale om plastikforurening, herunder i havmiljøet (herefter benævnt "aftalen"). Dette vil være den første multilaterale aftale om bekæmpelse af plastikforurening, der omfatter foranstaltninger i hele plastiklivscyklussen, herunder produktdesign, produktion, forbrug, anvendelse og forsvarlig håndtering af plastaffald. Det er ambitionen at afslutte komitéens arbejde inden udgangen af 2024. Der er foreløbig planlagt fem forhandlingsmøder, hvor det første finder sted i Punta del Este i Uruguay i november 2022.

Aftalen vil, som et folkeretligt instrument, kunne binde statsparterne juridisk. Det vil dog være de respektive staters ansvar at implementere og håndhæve aftalens bestemmelser inden for deres respektive jurisdiktioner.

Som et indledende skridt i processen hen mod EU og medlemsstaternes deltagelse i det første internationale forhandlingsmøde for plastikaftalen, har Kommissionen ved dokument KOM (2022) 342 final, af 12. juli 2022, fremsendt en henstilling med henblik på rådets afgørelse om bemyndigelse til Kommissionen til på Den Europæiske Unions (EU) vegne at deltage i forhandlinger om en international aftale om plastikforurening. Forslaget er oversendt til Rådet den 26. juli 2022 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) artikel 218, stk. 3 og 4 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Formål og indhold

Formålet med Kommissionens forslag er at fastlægge EU's forhandlingsposition, som er foreslået varetaget af EU-Kommissionen i forhold til dens kompetenceområder, inden det første

mellemstatslige forhandlingsmøde. Under det første forhandlingsmøde ventes primært overordnede, institutionelle og processuelle spørgsmål at blive diskuteret.

Kommissionen ønsker med sin henstilling at sikre, at EU indtager en konsekvent og effektiv forhandlingsposition på møderne i den mellemstatslige forhandlingskomité, med henblik på forhandling om, og indgåelse af, en international juridisk bindende aftale om plastikforurening. Derfor henstiller Kommissionen til, at Rådet bemyndiger Kommissionen til at deltage i forhandlingerne om indgåelse af en ny international aftale om plastikforurening. Samtidig udpeges Kommissionen til at være Unionens forhandler inden for de områder, der er dækket af EU-kompetence.

I forhold til områder med delt kompetence eller medlemsstatskompetence, som fx finansieringsbidrag til implementeringsfonde og overholdelsesmekanisme under konventionen, aftales holdninger og forhandlerroller separat mellem Kommissionen og medlemsstaterne gennem Rådets internationale miljøarbejdsgruppe.

I bilaget til henstillingen foreslår Kommissionen en række mål og principper for Unionens position i de kommende forhandlinger, såkaldte forhandlingsdirektiver. Kommissionen lægger op til en juridisk bindende international aftale, som indeholder både bindende og ikke-bindende individuelle bestemmelser, som skal sikre en reduktion i plastikforureningen og øge den overordnede bæredygtighed og cirkularitet for plastik ud fra et livscyklusperspektiv. Det nøjagtige anvendelsesområde for den påtænkte aftale er endnu ikke kendt, men den forventes at omfatte foranstaltninger i hele plastlivscyklussen, herunder udformning, produktion, forbrug og affaldshåndtering af plastik og produktion af sekundære råstoffer. Det bemærkes, at resolutionen vedtaget af UNEA har som mål at stoppe plastikforurening, mens ordlyden i Kommissionens foreslåede forhandlingsdirektiver er, at målet skal være at reducere plastikforureningen.

Kommissionen foreslår, at forpligtelserne, bl.a. i præambelen til plastikaftalen, udformes gennem en række generelle målsætninger, principper og, hvor det er relevant, mål for fremme af bæredygtig og cirkulær produktion, forbrug og affaldshåndtering af plastik. Formålet er at beskytte, genoprette og fremme bæredygtig anvendelse af terrestriske, og marine økosystemer. Derudover er formålet at, på bæredygtig vis, bevare oceaner og anvende marine ressourcer til at fremme en bæredygtig udvikling, at reducere emissionerne af drivhusgasser i forbindelse med produktion, anvendelse og affaldshåndtering af plastik, samt at understøtte bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre, herunder bæredygtige niveauer for produktion og forbrug af plastik og forbud mod eller udfasning af materialer og produkter, hvor det er relevant. Kommissionen lægger op til:

- At aftalen bør have cirkularitet og bæredygtighed som grundlæggende principper, for at undgå affald og sikre langvarige/holdbare plastprodukter, der let kan genbruges og/eller genanvendes til produkter af høj kvalitet (f.eks. ved at fremme anvendelsen af genanvendt plastik i nye produkter).
- Et særligt fokus på den plastik, der står for størstedelen af affaldsproduktionen og -forureningen (herunder havforurening), og som potentielt kan erstattes af mere holdbare og bæredygtige produkter, produkter med lavere miljøbelastning eller andre materialer.
- Eliminering af plastforbindelser og -additiver, der bringer plaststofferne bæredygtighed og cirkularitet i fare, herunder oxo-nedbrydeligt plastik og farlige additiver (som bly og cadmiumbaserede stoffer, flammehæmmere, phthalater og PFAS).
- Særlig opmærksomhed på at forhindre udledning af mikroplast
- Opmærksomhed på brugen af biobaseret og bionedbrydeligt plastik.

- Særskilt indsamling af plastaffald som et middel til at sikre en miljømæssigt forsvarlig håndtering af affald ifølge affaldshierarkiet (herunder fokus på forebyggelse, genbrug og genanvendelse som højeste prioritet og på bekæmpelse af affald, herunder i havmiljøet).
- Anerkendelse af, at samfundet (via skatteyderne) og miljøet ikke bør betale de eksterne omkostninger ved håndtering af plastaffald, indsamling af affald og forurening, og at der bør anvendes ordninger for udvidet producentansvar for at sikre, at disse omkostninger bæres af dem, der bringer plastik eller produkter, der indeholder plastik, i omsætning.
- Enighed om, at det for overførsler af plastaffald over landegrænser bør kræves, at bestemmelseslandet/destinationsanlægget har kapacitet til at håndtere, behandle og genvinde affaldet efter høje standarder, i overensstemmelse med Baselkonventionen, hvor det er relevant.

Kommissionen lægger desuden op til, at plastikaftalen bør indeholde bestemmelser om:

- den institutionelle ramme
- regler for vedtagelse af yderligere regulering
- overvågning, offentliggørelse af data, overholdelses- og ansvarlighedsmekanismer i alle faser af livscyklussen: i) råvarer til fremstilling af plastik ii) fremstilling af plastik og plastprodukter, herunder design iii) forbrug/anvendelse af plastprodukter iv) affaldshåndtering, plastaffald og mikroplastikforurening
- landeforpligtelser og ejerskab samt tværsektorielle tilgange, der fører til bedre mobilisering af alle kompetencer og ressourcer
- finansiel støtte, teknisk bistand og kapacitetsopbygning med mål om;
 - effektiv gennemførelse af plastikaftalen og dertil knyttede forpligtelser og
 - forbedring af nationale og regionale mekanismer til forebyggelse, overvågning, data, indikatorer, rapportering og verifikation af plastikforurening, beredskab og indsats (herunder mekanismer til koordinering mellem agenturer og sektorer),
 - regler for håndtering af plastaffald gennem gennemførelse af foranstaltninger såsom ordninger for udvidet producentansvar, der følger forurenere-betaler-princippet. Således at, producenterne bærer det økonomiske ansvar for deres produkter, når de bliver til affald.

Kommissionen ønsker at sikre, at den fremtidige plastaftale indeholder passende bestemmelser, der er i overensstemmelse med bestemmelserne i de seneste, allerede eksisterende multilaterale miljøaftaler, hvilket vil gøre det muligt for Unionen at blive kontraherende part i aftalen. Der bør også indføres særordninger for samarbejde med relevante internationale organisationer og ikke-statslige interessenter.

Kommissionen overvejer behovet for overgangsperioder for gennemførelse og tilhørende gennemførelsesstøtte med særlig vægt på lav- og mellemindkomstlandenes behov. Kommissionen bestræber sig på at sikre, at plastikaftalen er i overensstemmelse med relevant EU-lovgivning, og relevante EU-politikker, samt Unionens forpligtelser i henhold til andre relevante multilaterale aftaler.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet forventes ikke at udtale sig om Kommissionens meddelelse.

Nærhedsprincippet

Retsgrundlaget for den foreslåede afgørelse er artikel 218, stk. 3 og 4 i TEUF. I henhold til artikel 218, stk. 3, i TEUF forelægger Kommissionen henstillinger for Rådet, som vedtager en afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger og om udpegelse af Unionens forhandler. I henhold til artikel 218, stk. 4 i TEUF, kan Rådet give forhandleren direktiver og udpege et særligt udvalg, som der

skal føres samråd med under forhandlingerne, hvilket er eksisterende praksis og består i løbende koordinering under forhandlingerne mellem Kommissionen og de EU-medlemsstater, der også deltager i forhandlingerne. Kommissionen vurderer, at den foreslåede henstilling ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de tilstræbte mål i overensstemmelse med artikel 5, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Plastikaftalens nøjagtige anvendelsesområde vil afhænge af de kommende forhandlinger, men målet i mandatet vedtaget af UNEA er at bekæmpe plastikforurening gennem foranstaltninger i hele plastlivscyklussen. Den påtænkte aftale vil derfor have en indvirkning på udøvelsen af Unionens kompetencer og på EU-lovgivningen på områder hvor der er EU-kompetence, navnlig handel og det indre marked, samt hvor der er relateret eksisterende miljølovgivning, som alle kan blive relevante, efterhånden som forhandlingerne om specifikke bestemmelser finder sted.

Eftersom forhandlingerne er på et meget tidligt stadie, og da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag eller et udkast til en konkret international aftale, er der ikke redegjort for nærhedsprincippet yderligere i denne sammenhæng.

Gældende dansk ret

Kommissionens henstilling med henblik på rådets afgørelse om bemyndigelse til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en international aftale om plastikforurening, har i sig selv ikke betydning for gældende dansk ret.

Konsekvenser

Kommissionens henstilling har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser. Med henstillingens bilag præsenteres en række mulige principper m.v. forud for de kommende forhandlinger, som kan have såvel erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens henstilling har i sig selv ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Flere af de principper og objektiver, som er præsenteret i henstillingens bilag 1, vil kunne få lovgivningsmæssige konsekvenser, alt afhængig af aftalens endelige udformning.

Økonomiske konsekvenser

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at fastslå de budgetmæssige konsekvenser af plastikaftalen, idet dens anvendelsesområde og centrale elementer afventer multilaterale forhandlinger. Inden vedtagelse på en dedikeret diplomatisk konference, der tidligst forventes at finde sted i 2025, vil der være en række møder i den mellemstatslige forhandlingskomité. Henstillingens bilag 1 præsenterer en række principper og objektiver, som, alt afhængig af aftalens endelige udformning, kan have væsentlige såvel erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske som statsfinansielle konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forhandlingsoplægget skønnes ikke i sig selv at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Alt afhængig af den endelige aftales udformning kan denne have væsentlige positive effekter på beskyttelsesniveauet globalt.

Forhandlingsoplægget skønnes ikke i sig selv at have konsekvenser for udviklingslande, men EU's videre forhandlingsmandater og den endelige internationale aftale, kan ventes at skulle omfatte

spørgsmål om finansiering/økonomiske støtte, teknologioverførsler, kapacitetsopbygning og lignende mekanismer, som vil hjælpe udviklingslande med at implementere og håndhæve aftalen.

Høring

Sagen har været i høring i EU-Miljøspecialudvalget.

Plastindustrien er glade for, at der bliver lavet en global indsats for plast i havet og naturen. Plastindustrien er enige i, at en af metoderne til at få skabt en fungerende infrastruktur og betaling er producentansvar. Det er dog essentielt, at der i producentansvarsordningen indbygges et stærkt incitament til genbrug, design til genanvendelse og genanvendt plast i en høj kvalitet. Hvis ikke, vil det blot blive en ændring i betalingsstruktur og de essentielle miljø- og klimaforbedringer, som producentansvaret potentielt kan medføre, vil udeblive. Der lægges stor vægt på, at det såkaldte engangsplastdirektiv ikke er skruet optimalt sammen, hvis det skal bruges som inspiration for en global ramme. Eksempelvis har de forbud af plastprodukter, som er indskrevet i direktivet, ikke medført, at forbruget er ændret til en cirkulær forretningsmodel såsom genbrugs-løsninger. I stedet er mange tidligere plastprodukter eks. sugerør nu blot substitueret med sugerør i andre materialetyper. I nogle tilfælde materialer, som er svære at genanvende eller er coatet med noget, der gør materialet potentielt miljø- og sundhedsskadeligt. Plastindustrien bemærker, at der skal være en differentiering i genanvendelses-begrebet, så der er forskel på, om en genanvendt plast kan bruges til at lave nye paller (simpel kvalitet) eller nye fødevareremballager (høj kvalitet). Udvikling af internationale standarder for genanvendt plast vil virkelig være godt for det globale marked for genanvendt plast, hvor gennemsigtighed og troværdighed ift. de givne råmaterialer vil komme i højsædet. Endvidere vil det sikre en større forsyningsikkerhed for mere globalt orienterede virksomheder, der ønsker at anvende genanvendte plasttyper i deres produktion uden for EU.

Plastindustrien finder det vigtigt, at de livscyklusanalyser, der også bliver nævnt som metodisk tilgang, bliver retfærdigt vægtet ift. hvilke produkter, platen anvendes til, således at der også reflekterer fordelene ved plast. Som eksempel nævnes at biler med meget plast vil være lettere end biler med meget metal og derved reducere CO₂ udslippet, ligesom plastindpakning af fødevarer kan mindske CO₂ ved at bidrage til mindre madspild.

Plastindustrien finder at flere formuleringer er meget brede og peger blandt andet på at regeringen vil ”reducere både produktion og forbrug af plastik til bæredygtige niveauer”. De peger også på at Kommissionen lægger op til: at plastaftalen bør indeholde bestemmelser om: Overvågning, offentliggørelse af data, overholdelses- og ansvarlighedsmekanismer i alle faser af livscyklussen i) råvarer til fremstilling af plast ii) fremstilling af plast og plastprodukter, herunder design osv.” Hertil bemærkes, at det kan forstås som om der skal være fuldstændig gennemsigtighed inden for alle indholdsstoffer i plastråvarer og produkter, hvilket gør det virkelig svært at være både råvareproducent og producent af plastprodukter i fremtiden, som ikke blot skal kopieres direkte af andre virksomhedsejere. Plastindustrien er som udgangspunkt enige i, at der bør arbejdes for en udfasning af de mest skadelige kemikalier inden for forbrugerprodukter, så længe der ikke går på kompromis med andre essentielle parametre såsom muligheden for let tændelighed/brand eksempelvis. Funktionen af det kemiske stof bør derved være med i vurderingerne om et muligt forbud. Plastindustrien undrer sig over, at det skrives, at de nationale og regionale initiativer, der er igangsat til bekæmpelse af plastforurening i havene, har vist sig ikke at være tilstrækkelige. Det påpeges, at der i hvert fald på europæiske niveau er omfattende lovgivningstekster, som endnu ikke har fået mulighed for at virke. I forhold til transport og salg af plast til genanvendelse gøres opmærksom på, at man længe har ønsket, at så meget af platen som muligt – også fra husholdninger – bliver sorteret og genanvendt på dansk jord. Det skaber en bedre tilgængelighed af genanvendt plast, som vores producenter af produkter efterspørger. I forhold til ulovlig eksport af plast – oftest ud over de europæiske grænser, så er det helt

bestemt en udfordring der skal tages hånd om. Da der i mange tilfælde allerede er vedtaget begrænsninger og forbud på området handler det om, at der bør sættes ind overfor med håndhævelse, så den kan stoppes. Endelig peges på, at omstillingsprocessen for industrien til cirkulær økonomi er og vil være en omfattende og langvarig proces, så der er behov for øget fokus på innovation i brugen af genanvendte materialer. Både for at få stærkere, ensartede strømme i høj kvalitet, tilpasset lovgivningen og ændret produktionsapparaterne, så de i højere grad kan håndtere materialerne.

Dansk Industri bifalder i høj grad, at der samarbejdes globalt om emnet. Et globalt problem kræver globale løsninger. De finder det glædeligt, at fokus i aftalen er at skabe en global cirkulær økonomi for plast – og at følge princippet om, at forurenere betaler, herunder gennem indførelse af producentansvar. Sidstnævnte bør dog ikke begrænses til at være et spørgsmål om, hvem der betaler, men derimod betyde, at der reelt indføres incitament til genbrug, design til genanvendelse og til brug af genanvendt plast. Det er fint at lade sig inspirere af EU-lovgivning i udformningen af en global aftale. Dansk Industri vil i den forbindelse opfordre til at se på det forslag til forordning om ecodesign (ESPR), der er fremlagt, frem for engangsplastdirektivet, selv om sidstnævnte er vedtaget. Efter Dansk Industris opfattelse er engangsplastdirektivets bidrag til cirkularitet yderst begrænset. Dansk industri opfordrer derfor til at præcisere sidste halvdel af sætning ”Regeringen arbejder for, at plastikaftalen får som ultimativt formål at stoppe plastikforurening, samt at reducere både produktion og forbrug af plastik til bæredygtige niveauer”.

Efter Dansk Industri's opfattelse er plastik – produktion og forbrug – i sig selv ikke problematisk, men anvendelsen skal naturligvis ske i overensstemmelse med den cirkulære økonomis principper. Det kræver en livscyklusanalyse af de præcise produkter at vurdere, hvad der miljømæssigt er det bedste materialevalg i et konkrete tilfælde, men det bemærkes, at plast i mange tilfælde bidrager til en bedre ressourceudnyttelse (f.eks. madspild) og lavere CO₂-udledning (f.eks. i transporten) end alternative materialer. I relation til Kommissionens forslag over overvågning og offentliggørelse af data henvises til den debat, der pågår vedrørende det såkaldte digitale produktpas i ESPR-lovgivningen. Dansk Industri støtter øget transparens i værdikæderne, men det bør være under den klare forudsætning, at virksomhederne bevarer kontrollen over forretningskritiske data, herunder hvad der skal offentliggøres.

Dansk Industri støtter i lighed med regeringen, at forhandlingerne varetages af Kommissionen. Det er vigtigt, at det sker inden for rammerne af EU's kompetencer og den eksisterende EU lovgivning på området. For så vidt angår brug af forbud og udfasning af materialer og produkter er det DI's opfattelse, at stoffer som man ikke ønsker forbrugere og miljø udsat for ved anvendelse af forbrugerprodukter, naturligvis heller ikke skal kunne forekomme i plaststrømme. Dette bør imidlertid ikke forhindre brugen af de nødvendig stoffer i plastdele til eksempelvis medicinske instrumenter eller anden samfundskritisk anvendelse.

Danske Maritime peger på, at affald – herunder også plastik - fra skibe reguleres internationalt især igennem MARPOL Annex V. Det fremsendte forslag er generelt og bredt, idet det omfatter plast generelt i forhold til miljøet både til havs og i land. Det bemærkes i den forbindelse, at kun en mindre del af plastikforureningen i verdens have kommer fra skibsfart og fiskeri. Dog finder Danske Maritime det vigtigt og rigtigt at bidrage til at mindske den del af plastikforureningen, som måtte stamme fra maritim aktivitet. Det er derfor, at Danske Maritime har engageret sig i Ocean Plastic Forum, som arbejder for at mindske havplast. I det lys hilses initiativet om at indlede forhandlinger om en international aftale om plastikforurening velkommen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen. Baseret på drøftelser og forhandlinger ved UNEA i 2022, The European Green deal samt EU's Handlingsplan for Cirkulær Økonomi, samt drøftelserne i Rådets arbejdsgruppe om globalt miljø, forventes generelt opbakning til forhandlingsoplægget blandt EU-medlemslandene.

Danmark har, ligesom de nordiske EU-medlemslande, Sverige og Finland, samt Tyskland, Frankrig og Portugal, tilsluttet sig en ikke-bindende højambitionskoalition for den globale plastaftale. Koalitionens overordnede mål er at stoppe plastikforurening inden 2040. Koalitionens ambitionsniveau vurderes at være højere end det, der er foreslået af Kommissionen. Koalitionens medlemmer kan derfor ventes at ville arbejde for at øge EU's ambitionsniveau i de kommende forhandlinger i Rådet. Canada, Rwanda, Chile, Norge og Storbritannien har også tilsluttet sig koalitionens.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen byder Kommissionens henstilling om bemyndigelse til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en international aftale om plastikforurening velkommen. Regeringen er enig i, at der er behov for handling for at begrænse og håndtere de store globale miljø, klima- og sundhedsudfordringer som plastikforureningen har medført.

Regeringen er åben over for, at forhandlingerne varetages af Kommissionen, inden for rammerne af EU's kompetencer og den eksisterende EU-lovgivning på området. Regeringen vil tilstræbe at forhandlingerne, i overensstemmelse med praksis, indledes og føres i tæt konsultation med et særligt udvalg udpeget af Rådet i overensstemmelse med TEUF artikel 218, stk. 4.

Regeringen fremhæver nødvendigheden af, at aftalen bliver juridisk bindende bl.a. for at kunne give markedet sikkerhed til at innovere og investere i langtidsholdbare cirkulære løsninger.

Regeringen arbejder for, at plastikaftalen får som ultimativt formål at stoppe plastikforurening, samt at reducere både produktion og forbrug af plastik til bæredygtige niveauer. Regeringen finder det vigtigt, at aftalen tager udgangspunkt i forurenere betaler-princippet, omfatter hele plastiklivscyklussen, og at EU's affaldshierarki samt grundprincipper for den cirkulære økonomi ligger til grund for prioritering af aftalens bestemmelser. Det kan fx være gennem kvantitative reduktionsmål for plastikaffald.

Regeringen er enig i, at hvis aftalen skal bidrage til både miljø- og klimagevinster, skal der fokus på omstilling til en cirkulær plastikøkonomi. Det er centralt, at plastikmaterialer og -produkter holdes i det økonomiske kredsløb med den højeste mulige værdi længst muligt. Konkret bør aftalen fokusere på forebyggelse af forurening, reduktion af unødvendig plastik, tilskynde til genbrug og genanvendelse af plastikprodukter, mindske forbrænding samt stoppe deponering af plastikaffald. Slutteligt skal aftalen bidrage til at håndtere den eksisterende plastikforurening til lands og havs.

Regeringen fremhæver nytten af initiativer som strategiske myndighedssamarbejder på tværs af lande, der kan bestå af rådgivning og udveksling af *best practices*, forskning samt eksport af teknologier til affaldshåndtering og plastikoprydning.

Ud over plastforureningens negative konsekvenser for både land- og havmiljø, er afbrænding og deponering af plastik skyld i en væsentlig del af de globale drivhusgasemissioner. Det er derfor centralt, at aftalen har fokus på at løfte mest muligt plastikaffald op i affaldshierarkiet, således at affald til deponering og afbrænding stoppes.

I de senere år er der kommet fokus på mikroplast som et potentielt miljø- og sundhedsproblem, men viden om mikroplast er fortsat begrænset. Regeringen er dog af den opfattelse, at den globale plastikaftale bør følge forsigtighedsprincippet i sin tilgang til mikroplast.

Regeringen er enig i, at krav til design af produkter ofte vil have afgørende betydning for, om et produkt i sidste ende kan genbruges eller genanvendes, eller skal bortskaffes ved forbrænding eller deponi. Regeringen finder det positivt, at de foreslåede forhandlingsdirektiver understreger nødvendigheden af, at plastikprodukter designes til den cirkulære økonomi, herunder genbrug og genanvendelse.

Regeringen arbejder for en udfasning af de mest skadelige kemikalier og additiver i plastik.

Regeringen fremhæver vigtigheden af, at aftalen bidrager til miljørigtig håndtering og genanvendelse af plastikaffald.

Det er centralt for regeringen, at affaldsproblemer ikke eksporteres til tredjelande. For at sikre en miljørigtig håndtering af plastikaffald er regeringen enig i, at plastikaftalen skal supplere den globale Basel-konvention om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald og bortskaffelse heraf, samt regionale aftaler om transport af affald, og bidrage til en mere effektiv efterlevelse af dem, samt til forebyggelse af plastikforurening under international transport generelt.

Tidligere og kommende forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Miljøministeriet vil opdatere notatet efterhånden som forhandlingerne udvikler sig, og aftalens indhold, herunder formål, omfang og mekanismer bliver klarere.